

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaë, 1661

De Eo, Qvi Cognovit Consanguineam uxoris suæ, vel sponsæ. Titvlvs XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

se transiit regionem: & ab Elygion. tandem veniens civitatem, quando ibidem cuncta terra & deo decenti sui matrimonialiter copulavit, de qua prolem se confessus est, sic cepisse. Ea propter f. v. per Apst. sed.]

CAP. VII.

Si filii dierum compatrium, per quorum alterum deventum est ad compatriam, matrimonium contrahant, separantur: & tempore contrahendi scirentur impedimentum, illud denunciare tenentur.

Idem Magistro S. Cano. Herforden.

Tva a nos duxit dicitio consulendos, an natus ante compatriam, filium compatriis patris sui vel commatris sibi possit matrimonialiter copulare? & si b contraxit, an debeat separari? & an concilii talis matrimonii teneatur illud in publico accusare? Super quo respondemus, quod huiusmodi personae non possunt matrimonium contrahere: & si contraxerint, possunt ab invicem separari: & qui contractum sciverint, debent ecclesiae illud nunciare.

CAP. VIII.

Inter baptismum & filium baptismi, ritus cognatio spiritualis, impeditur & dirimens matrimonium inter eos contrahendum h. d. Gregorius IX.

Filiteris e vestris accepimus, quod cum Martha mulier coram officiali Cantuarien. Alatum peteret in virum, & se ad fidam ab eo acamaliter cognitam per testes idoneos probavisset: dictionem tandem testium depositionibus publicatis, idem A. exicipiendo proposuit, quod eam habere non poterat in uxorem, pro eo quod ipsum pater mulieris ejusdem, qui sacerdos exiit d. baptizavit. Sed cum idem officialis excoptione huiusmodi non admittit definitivam tulerit sententiam contra ipsum, & idem ad sedem Apostolicam appellaverit: Mandamus, quatenus si est ita, eundem A. super hoc ab impetitione mulieris absolvatis ipsius, eidem mulieri perpetuum silentium imponentes.

DE COGNATIONE legali.

TITVLVS XII.

CAP. I.

Inter adoptivum & filium adoptivum non potest durante adoptione consistere matrimonium.

Nicolaus ad consulta Bulgarorum.

Siqua f per adoptionem mihi foror esse coeperit, quamdiu durat adoptio inter me & ipsam, nuptiae consistere non possunt.

DE EO, QUI COGNOVIT CON- sanguineam uxoris suae, vel sponsae.

TITVLVS XIII.

CAP. I.

Affinitas superveniens post matrimonium contractum non solvit matrimonium, sed excoptionem debiti impedit, & crimen incestus inhabilitat quoad matrimonium contrahendum.

Et Concilio apud h. Meiam.

Siquis i cum filiastra sua scideter fornicatus fuerit, nec a matre debitum petere, nec filiam unquam

^a Cap. 2. eod. tit. in 2. comp. Vid. Sed. 4. sent. dist. 42. q. 1. art. 2. & contraxerint. c. Ca. 1. De cogno. spirit. l. 6. B. Thom. 4. sent. dist. 42. q. 1. art. 2. & Durandum ead. dist. q. 1. d. excoptionem. c. und. Magist. 4. sent. dist. 42. Et ibi 12. Thom. q. 2. art. 12. & 3. & Durandum q. 1. f. C. 1. eod. tit. in 1. comp. g. Vid. Conc. Trid. sess. 4. de refer. c. 4. h. Med. ad Mentian. i. C. 1. eod. tit. in 1. comp. l. 1. Bacch. l. 1. p. dec. c. 3. tit. de fornicatione, &c.

habere potest uxorem: nec filiam, nec illa alio tempore alii, se potestum matrimonium copulare.

CAP. II.

Affinitas superveniens etiam per dissolutionem contractus soluta de futuro, sed non matrimonium: & in quibus casibus non potest.

Alexander III. Falsation. Epistola.

Veniens a ad nos presentium latorum, i. & 17. d. quifit. t. r. resp. quod si matrem sponsa sua cognovit, & b sponse nuncquam carnaliter adhaesi, sive potest ab ei poenitentia paulo major, quam pro adhaesione qua acta, vel parte ipsius, poterit ex dispensatione, contractum matrimonium contrahere. Ceterum si sponse cognovit, antequam matrem vel patrem, namquam eam, vel illam potest accipere in uxorem.

[1. Nobis tuae f. literas presentavit, ex quibus intelleximus, quod quondam in uxorem duxerat, quam postea duxerat per messem quo eam duxerat non cognovit. Ceterum item scus dicit, quod pater sponsa duxerat uxorem suam, mater erat, quam in ejuo lecto iacentem duxerat, factum cognovit. Transacto vero mense tam pater quam alia propterea cognovit, cum ea matrimonium contraxerit, quod sciret non debet super hoc loqueretur.]

CAP. III.

Non separatur matrimonium ad distantiam, affinitatis inter conjuges praescriptae.

Idem.

Dillo e, qui uxorem fratris, antequam ei matrimonio jungeretur se proposuit cognovisse. Respondemus, quod nisi hoc publicum & notorium fuerit, donec testibus comprobatum, praesentem matrimonium occasione illa ipsum impetere non permittit.

CAP. IV.

Incessus in matrimonium contrahere non debet: sed si non tenet: & tunc tenetur reddere, sed non potest delatum conjugem in manus tenetur uxori necessaria administrare.

Celestinus III.

Transmissa a nobis tuae literae demoderant, quod C. uxore sua defuncta, filiam eius pariterque delictet propriam, copula carnali cognovisse: populum aliam accipiens in uxorem, cum priusquam cognovisset, quam canis ad vomitum relictus, illam cognovisset, non expavit. Quia vero super hac consuetudine non sicuti, praesentis pagina respondemus, quod legitime cohabitans, & necessarius subministrans, non cogitur eam, quamdiu vivere, nisi ab ea fuerit expulsa, tunc ad ipsam non sine gravi cordis dolore accedat: etiam pro incesu & adulterio, donec eam ex parte fecerit, iuxta moderamen sui arbitri poenitentiam, postmodum si supererit, perpetuo sine spe coniugii permanebit.

CAP. V.

Non separatur matrimonium ad confessionem conjugum, nisi cum affinitatem praescriptae, etiam si rumor verum conjugum est casus multum allegabilis & merabilis.

Idem.

Sper e eo, quod postulat, utrum conjugum i. Sane contractum matrimonium uxoris suae sanguineam carnali commixtione cognovisse, eam fateatur uterque, & aliquis pars viciniae hae adhaesione dicatur, sit ab uxore sua iudicio ecclesiae dispensata, tunc frater, respondemus f: quod propter eorum confessionem tantum, vel remotem viciniam, dispensatio matrimonium velim colludere, & ad confessionem

^a Cap. 3. eod. tit. in 1. comp. l. 1. p. dec. c. 3. tit. de fornicatione, & c. b. al. f. sponsa. c. Ca. 1. eod. tit. in 2. comp. d. Ca. 1. eod. tit. in 1. comp. Praealio vid. Sed. 4. sent. dist. 42. q. 1. art. 2. c. Ca. 1. eod. tit. in 1. comp. l. 1. p. dec. c. 3. tit. de fornicatione, & c.

liberitas facile profilit, si suo iudicio crederent per iudicium ecclesie concurrendum. Rumor autem viciniam adeo est iudicandus validus, quod nisi rationabiles a & de dignis probationibus accedant, possit bene contrarium matrimonium irritari. b

CAP. VI. Affinitas superveniens non dissolvit sponsalia de presenti. Innocentius III. propositio Magdeburgens.

Uxorionem e tuam: [1 & 7.] Sanè ex parte tua sunt propofum, quòd quidam cum muliere quadam legitime per verba de presenti contraxit, quam postmodum a se incognitam, eisdem consanguineo suo tractavit in quantum potuit retinentem. Ille verò cum ipsa, licet invita, matrimonii solennia celebravit: sed mulier quoniam cito fuit reddita libertati, aufugit ab eo, & se prioris uxoris uxorem postulavit. Nos igitur inquit. t. r. respon. quòd & viro pro tam turpi facinore gravis est poenitentia exigenda, & mulier propter publicam & honestatatis contumaciam licet invitam cognovit: nec redeat ad secundum, cui non potest propter e reatum adulterii committeri: sed in continentia maneat, donec prior fuerit vniuersæ carnis ingressus. Quòd si forsitan ad huiusmodi nequiverit, vir prior cogatur redire ad ipsam, & matrimonium affectione tractare: cum adulterium ei non possit obijci, qui eam adulterandam tradidit, præsertim invitam. Nam & si secundum * Evangelicam veritatem nunquam nisi propter fornicationis f causam, deat vir uxorem aut uxorem possit dimittere virum: non tamen semper propter causam eandem, vel uxor virum, vel vir dimittere potest uxorem, cum possit exceptione, vel replicatione legitima impediti. Sed nec affinitas, que post contractam legitime g matrimonium inter virum & uxoremque contrahitur, ei debet officere, quia huiusmodi iniquitatis particeps non existit h, cum hoc iure non debeat sine sua culpa privari: quanquam à quadam predecessore nostro dicatur in simili casu fuisse distinctum, utrum incestus vel adulterium manifestum fuerit, an occultum: aliis afferentibus inter gradum proximum & remotum esse potius distinguendum.

[1] In huiusmodi communiis, quòd in his que dubia reperiuntur, eisdem consilio ap. ut in eis de cetero ipsius auct. respondeat.]

CAP. VII.

Opus carnalis habitus cum puella spem amorem, dirimit matrimonium postea contractum cum consanguinea. h. d. secundum opinionem illorum.

Idem Bisantionem. Archiepiscopo. Fratrem tuum: [1 & 7.] Divortii sententiam approbas, quam in eum canonicè promulgasti, quoniam sibi postea copulare præsumpsit, cuius antea solummodo septennem contractis sponsalibus extraortum libidine nolcitur potuisse.

[1] Super tribus capitulis sed. Apost. consulenti, ad cuius consilium etiam rebus dubis à consilio fidelibus recurrandum, si scriptis proponatur respondendum. In primo.]

CAP. VIII.

Affinitas contracta ex copula illicita, rumpit sponsalia præcedentia, et per hoc facit contrahendum matrimonium.

a Tribus in aliquibus Cod. b Bald. in l. i. C. de prob. & l. in quibus. C. de acq. e. C. i. eod. tit. in 3. comp. d. Vid. cons. 1. de de reform. mar. ca. 2. e. prax. * Marti. in 1. de hunc. Luc. f. Vid. cons. 1. de de fac. mar. in princ. & in 3. g. legitimum. h. existat. i. Ca. 2. eod. tit. in 3. comp. d. f. de de q. 2. q. 2. art. 2. versic. quòd si obijciat.

Idem Episcopo Gerunden. a. Ex literis b fratemitatis tue accepimus, quòd G. lazarum matrem puella, quam intra nobiles antos desponsaverat in uxorem, carnaliter sepe cognovit, & post carnali commixtione puellam tractavit adultam: [1 & 7.] Nos autem eidem viro poenitentiam injungi fecimus pro peccato: consul. t. respondens, quòd eis ab invicem separatis, mulier alteri viro non nubat, si postquam novis viri & matris delictum, ei non erubuit committeri. Vir etiam & mater mulieris nunquam debent ad alias nuptias convolare, sed semper continentiam servare tenentur, & enorme desere delictum, quòd pro nefanda libidine contraxerunt, præsertim si circa personas huiusmodi de lapsu carnis minime timeatur.

[1] Unde ipsius viri anima providenti humiliter postulasti, & utrum mulier ad secundas nuptias eo vivente liceat convolare, cum hoc factum publicum & notorium habeatur.]

CAP. IX.

Idem quoad titulum dicit quòd de re super prox.

Idem Archiepiscopo Magdeburgen. Veniens e ad Apostolicam sedem E. laicus nobis proposuit, quòd cum tempore infantie suæ quadam puellam se dacturum juraverit in uxorem, quam citò ad legitimum pervenisset ætatem: pater puella confessione huiusmodi fidei iuramentum obligatione hinc inde firmata, eum in propriam domum recepit, & nutritivum simul cum puella: deinde ex conversatione diuturna forori puella carnaliter se conjunxit: tandem amicorum suorum devotus instantia, quam juraverat in uxorem accepit: & nuptias celebratis, quando se illi oportunitas ingerebat, cognoscebat utramque. Verum licet in presentia tua super hoc fuerit acutus, convinci tamen non potuit, nec suum voluit confiteri delictum: nunc autem reverens ad cor, poenitens de commissis, salutis sue consilium requirit impendi. Cum igitur non tantum à malo, sed ab omni specie mali præcipiat Apostolus d abstinere: mandamus, quatenus prædicto E. pro huiusmodi enormitatis excessu injuncta poenitentia competenti, consulas ei, monens illum salubriter, & inducens, ut de cetero abstineat ab utraque.

CAP. X.

Affinitas superveniens non dissolvit matrimonium. Idem Archiepiscopo Strigoniens.

Uxor fratemitatis e devotio postulat, utrum is, qui cum uxore legitime conjugis fornicatur, cum uxore postmodum commorari, & exigere debitum, ac solvere requisitus. Nos igitur respondemus, quòd uxor & à commixtione viri abstinere propter publicam honestatem, & in continentia maneat, donec vir viam universæ carnis ingressus fuerit, diligentius est monenda. Quòd si forte commotioni parere recusans talis fuerit, ut de lapsu timeatur ipsius, vir ejus poterit & debet cum Dei timore debitum ei solvere conjugale, cum affinitas post matrimonium inique contracta, illi nocere non debeat, que iniquitatis particeps non existit.

CAP. XI.

Summatum est super capitulo proximo. Gregorius IX. Episcopo Pistorien. f.

Ordanz g mulieris petitio continebant, quòd I. laicus eum ipsa, qua nondum decimum ætatis suæ annum compleverat, per verba de futuro contraxit, & ea

a Gerunden. al. Ferdinanden. al. Graden. b l. 3. eod. tit. in 3. comp. vide Tabiensem in summa, verba sponsalia. 5. 9. in quarto modo. c. C. 4. eod. tit. in 3. comp. vide Gerard. q. dec. pa. 1. 6. 3. non longe à principio. d. Theff. e. C. 3. tit. de consangu. & affinitate in 3. comp. f. Pistoriens. g. Vide quæ citatus in ca. à nobis, & e. in sup. de deffon. simp. pub.

intra ejusdem anni spaciū carnaliter cognita, matrem ipsius sibi matrimonialiter copulare, & ad damnatam commixtionis amplexus procedere non expavit: & infra. Quare prefata supplicavit, ut cum carnis stimulis resistere nequeat, sibi (ne jure suo sine sua propria culpa fraudetur,) providere salubriter dignemur. Ea propter mandamus, quatenus (si res ita le habet) utrumque ipsorum ad vivendam perpetuam continentiam atente moneas & inducas: & si ad eam induci nequeverint, memoratum I. (injuncta ei primus pro commisso incestu penitentia competenti) ut eidem cohabitare, & conjugale debitum reddat exactus, ecclesiastica censura compellas.

DE CONSANGVINITATE ET AFINITATE.
TITVLVS XIV.
CAP. I.

Separatur matrimonium contrahitum inter affines primi generis & quarti gradus.

Alexander III. Casterm. Abbat. a

EXliteris tuis accepimus, quod cum quidam fecerit quendam viduam subarrasset, & carnaliter cognovisset: [1 & 7.] Tandem cum vir paratus esset eam in conspectu ecclesie subarrare, surrexitque duo proponentes, quod ille qui eam subarrare volebat, priorem virum quarto gradu consanguinitatis attingit, unus autem ita le audivisse juravit, alius noluit id juramento firmare: [2 & 7.] Nunc questio prima revisit, & juraverunt duo coram Archiepiscopo & Plumbarola, quod primus vir fuit superflui quinto consanguinitatis gradu conjunctus. Quocirca mandamus, quatenus utramque partem ante tuam presentiam convoces, & facias testes coram te jurare: [3 & 7.] Inquisituro diligentius veritate, si per testes circumspiceres omni exceptione majoris inveneris, quod primus vir superflitem quarto gradu consanguinitatis attingit, non differas divortii sententiam promulgare: & que enim (ut canones dicunt) abstinendum est a consanguineis & uxoris, ut propriis. Ceterum tuam prudentiam volumus non latere, quod non sunt cause matrimonii tractandæ per quoslibet, sed per iudices discretos, qui potestatem habeant judicandi, & statuta canonum non ignorent.

[1 Et cohabitasset eum ea per annum, Medwaldum virum mulieris traxit in causam, proponens, quod illam in potestate sua peccatis quas fornicariam cognovisset: tunc vir & mulier quasi juramento firmaverunt, quod ab anno alter & plus in alterius copulam consenserat maritalem, & de cetero sicut vir & mulier habitarent infirmis. Cum autem nec juramentum, nec fidem procurator habuit, exegit eam publice subarrari, quod.]

[2 Et ob hoc licet ille prefatum mulierem subarrare distulerit, minime tamen ab eius cohabitatione desistit. Processu vero temporis ad instantiam Medwaldi prefatus vir publice matrimonium celebravit, & postmodum seipse per annum eam uxore permansit.]

[3 Ad hoc inquiras a quibus & in quibus & quando didicerit, quod instantur. Si vero post mortem quefitionem didicerit, non est ad eorum de iura iam dictum matrimonium distulendū, similiter nec si ab accusatoribus matrimonium didicerit.]

CAP. II.

Affinitas super veniens, de qua saltem constat per factam, fit etiam sponsa de futuro.
Urbanus III. Burdegalen. Archiepiscopo.

a Casterm. al. Casterm. b C. d. tit. in i. comp. & post conc. Lat. sub Alexand. III. p. 6. c. 37. c Plumbada. d contrahit. e in 7. Codicibus manuscr. ita: a consanguine uxori & progre.

Super eo a, quod juvenem adfectu peccatis nobilem fide interposita deponit, quod carnaliter cum repetit: & ille excipit dicens, se non carnalem ducere, pro eo quod postquam peccatum carnaliter eandem, carnaliter propinquam ipsius cognovisset, t. t. respond. quod si manifestum est invenit, propinquam pradiete puellæ, vel si non est manifestum fama tamen loci hoc habet, cum effectus matrimonii de futuro, idem ab ejus impetitione debet dolo.

CAP. III.

Si dispensatur cum aliquo, ut possit contrahere in eorum publicis prohibitis, requiritur quod uterque, contrahentium non possit a stipite, presertim si hoc habeat consuetudo.

Celestinus III.

Quod si dilectio: & infra. Quæritur, utrum si a stipite per descendemem, sicut, seu vel primo gradu distat, possit ei, que ex altera parte per descendemem ab eodem stipite, secundo vel tertio gradu distat, matrimonialiter copulari, propter indignitatem Apostolicæ sedis legati, qua permissum est hominibus terre illius in sexto gradu consanguinitatis copulari fieri secundum regulam, qua dicitur: Quisquis copulatus distat a stipite, & a quolibet, per aliam lineam descendemem ab eodem: cum tamen de consuetudine, in quibus talis casus emerit, incola propter potentiam quendam conjunctos separet & impediant copulam. Nos itaque respondemus, quod indignitas illa non est intelligenda, quod uterque consanguineus ab eodem stipite sexto gradu. Si vero alter sextus vel septimus distat a stipite, alter autem secundo vel tertio gradu distat a stipite, unde in hac parte consanguinitas multitudini & observatæ consuetudini debet, quàm aliud in diffinitionem & scandalum populi dampnum, quadam adhibita novitate.

CAP. IV.

Infideles conjuncti in gradu prohibito a lege canonica, non solum non separantur.

Innocentius III. Archiepiscopo & capitulo Teron. c.

DE a infidelibus ad fidem conversis, utrum si ante conversionem suam secundum legem veteris testamenti, circa gradus consanguinitatis a canone deservit conjuncti fuerint, separari debeant post baptismum. Nos duximus respondendum, quod matrimonium contrahitum, non est post baptismum in vacuum, sed cum a iudicis Dominus requiritur, si licetet carnis & quacunque causa dimittere, ipsi respondit: Quisquis conjunctus, homo non separet: per hoc tamen est matrimonium inter eos.

CAP. V.

Consanguineus mariti cum consanguine uxoris licet inter eos hoc primo. In gradibus prohibitis non possunt matrimonium contrahere, etiam si hoc habeat consuetudo, hoc Innocentius.

Idem Innocentius.

Quod si super his: [1 & 7.] Super eo quod, quod pater & filius, cum matre & filia, & duo conjuncti cum duobus cognatis, & uniuscuius & huiusmodi, quibus fororibus contrahitur matrimonium, duximus respondendum, quod licet omnes consanguinitatis gradus prohibiti, non est matrimonium inter eos.

a C. d. tit. in i. comp. b C. d. tit. in i. comp. c C. d. tit. in i. comp. d C. d. tit. in i. comp. e C. d. tit. in i. comp. f C. d. tit. in i. comp. g C. d. tit. in i. comp. h C. d. tit. in i. comp. i C. d. tit. in i. comp. j C. d. tit. in i. comp. k C. d. tit. in i. comp. l C. d. tit. in i. comp. m C. d. tit. in i. comp. n C. d. tit. in i. comp. o C. d. tit. in i. comp. p C. d. tit. in i. comp. q C. d. tit. in i. comp. r C. d. tit. in i. comp. s C. d. tit. in i. comp. t C. d. tit. in i. comp. u C. d. tit. in i. comp. v C. d. tit. in i. comp. w C. d. tit. in i. comp. x C. d. tit. in i. comp. y C. d. tit. in i. comp. z C. d. tit. in i. comp.